

Referat fra Dialogmøte «Nye lokalsamfunnsmodeller»

Dette referatet vil sammen med presentasjoner og oversikt over spørsmål gi et bilde av dialogen så langt. Det er ikke direkte sammenfall med det som er svart ut her og det som er svart ut i tabell, men det skal ikke være noe motsetninger. Årsaken til at det kan være forskjeller er at dette referatet mer eller mindre er stenografert mens spørsmål, kommentarer og innspill i tabellen er behandlet i ettertid. Nederst i referatet er det noen punkter med informasjon som vi har delt i 1:1 samtaler.

Innledning (presentasjoner):

Heidi Therese Hansen om PRI

Elisabeth Smith om LUP

Om prosjektet (presentasjon):

Velferd er en fellesoppgave, ved å utnytte ressurser på nye måter kan vi utvikle et bærekraftig samfunn. Vi skal utforske nye måter å skape velferd på, mobilisere ressurser som finnes og legge til rette for verdiskaping. Mange delprosjekter som leverer inn til dette

Det vi ønsker å utforske i nye samfunnsmodeller, hvordan kunne samfunnet sett ut hvis vi hadde startet på scratch. Ser at det er flere utfordringer, deriblant for få folk. Vi anerkjenner forestillingsevne som en viktig ferdighet. Så har vi en tanke om at prosjektet har en effekt for forventningsgapet som eksisterer i dag.

Vi skal i trinn 1 få oversikt over eksisterende initiativer. Det skal lanseres på en scene for radikal innovasjon

Trinn 2 er å utvikle nye samfunnsmodeller. Ønsker ikke å avgrense på tema, derfor avgrenser vi geografisk.

2a er å utvikle en metode, mens 2b er å prøve det ut i lokalsamfunn

Trinn 3 er laboratorieøvelser skal se på barrierer og muligheter.

Trinn 4 blir eksperimentering og pilotering. Skal ha mulighet til å skifte kurs underveis. Åpen for at det kan endres underveis

Nærmere om 2a. ønsker å kjøre dem i 2025. Denne metoden utvikles sammen med et miljø som ønsker å utvikle eller videreutvikle metode. Ser for oss at det skal gjøres i fire trinn, intern ws, testing i kommune på Østlandet, iterering av metode, og utarbeidelse av prosessbeskrivelse og materiell

Utfordringer og behov: skal ivareta behovet for radikalitet i utvikling av nye samfunnsmodeller. Skal gi noen helhetlige bilder, men ikke rene fremsynsmetodikker. Ønsker å utvikle denne delen av prosjektet sammen med leverandør.

Hva vi mener med lokalsamfunnsmodell: beskrivelse eller illustrasjon som viser alternative måter å se lokalsamfunn. Tar utgangspunkt i lokalsamfunn, men kan ikke unnlate det som skjer på et høyere nivå.

Rammebetingelser: tentativ gjennomføringsperiode er sept 24-jan 25. Blir under terskelverdi. En del kan være digitalt, men ws ute i en kommune.

Spørsmål svart ut under dialogkonferansen (se vedlegg 3, Svar i menti for svar på spørsmålene som ikke ble svart ut):

Begrenset til workshops?

- Nei, leverandørene kan velge metode

Er Verktøyet etterspurt?

- Ikke etterspurt, men vi skal bruke det internt

Krav til digitale verktøy?

- Nei

Om utfordringene:

- Vi har gode beskrivelser av utfordringene, men vi mangler bilder på hvordan samfunnet kan organiseres for å løse disse utfordringene. Vi mangler gode beskrivelser av løsninger.

Østlandet er ikke representativt...

- Fordi vi skal ha kort vei, og fordi vi har en kommune allerede som vi skal teste det i. Der dialog og mulighet for å gjøre det allerede er etablert. Det er ikke en stor bykommune.

Hvem står for produksjonen ... hvem har eierskap?

- Det har vi ikke tatt stilling til enda.

Er målet å radikalt endre lokalsamfunnet?

- Målet er å få øye på nye type løsninger. Ikke å endre samfunnet radikalt, bare for å endre det. Ved å gjennomføre prosjektet vil vi få mer kunnskap om mulige alternativer å organiseres samfunnet på.

Hva er en lokalsamfunnsmodell?

- En beskrivelse på hvordan et samfunn er organisert. Hvem har hvilken rolle, hvilke institusjoner, innbyggere osv. Det handler om mer enn selve kommunen. (også relatert til spørsmålet om kommuner og lokalsamfunnsmodell).

Hva får dere etter denne korte perioden?

- At vi får noe som kan benyttes videre. Trenger ikke være spikret i sten. Vi gjøre dette for å få den første metoden som vi har litt tro på, og som vi tør å teste.

Utvikle en modell... er ikke en WS en del av oppdraget?

- Dette handler om å utvikle metoden, ikke modellen. Men altså metoden som skal benyttes til å utvikle nye lokalsamfunnsmodeller. Neste trinn / anskaffelse vil kunne knyttes opp mot flere modeller.

Hva opplever dere mangler i dagens metoder?

- Det vi opplever mangler er åpenhet. Det fra scratch. Enten er det rene fremsynsmetodikker – som vi opplever er begrensende. Balansen mellom rammeverk for å drive prosessen fremover, og den åpenheten som muliggjør rammeverk for å utvikle nye metode. De metodene vi har benyttet til i dag er begrensende på ulike måter. F.eks. fremtid, f.eks. å ta

utgangspunkt i individets behov – fordi individets behov er ofte begrunnet i de rammene samfunnet setter i dag.

Kan vi ta utgangspunkt i metodikk fra områdeinitiativene?

- Dette er miljøer vi ser til så det utvikles mye godt her. Men vi kommer ikke til å ta utgangspunkt i det alene.

Er det tenkt innbyggerinvolvering?

- Dette har vi ikke tatt stilling til. Vil være viktig å diskutere med kommune og leverandør.

Finnes det metoder, verktøy og erfaringer som vi kan ta utgangspunkt i?

- Hvis man kjenner til egne metoder som man mener kan løse dette så er man velkommen til å ta i bruk dette.

Forutsetter prosjektet at det blir utviklet kun en alternativ visjon per lokalkommune?

- Det var vanskelig å svare på. Tanken er at vi sammen med kommuner utvikler noen lokalsamfunn som ikke nødvendigvis er noe vi skal kopiere sånn umiddelbart. Den videre prosessen er at vi skal se på de rammebetingelsene vi har i dag. Det blir vår oppgave å løfte det og å se på det litt fra et aggregert nivå. Også er det viktig for oss at vi utvikler det fra scratch. Vi tar ikke skole for gitt, vi tar ikke familie for gitt. Vi er ganske langt nede i isfjellet. Hvordan kan man utvikle gode liv ved å organisere samfunnet helt annerledes.

Ikke avgrense på tema, men klima ikke ønskelig?

- Jo, det (klima) er en del av det. Men prosjektet handler ikke spesifikt om klima. Det er en anerkjennelse om at dagens samfunnsmodell ikke er bærekraftig, så ligger den implisitt at de nye modellene helst bør være bærekraftig.

Skal leverandøren som velges være med videre i trinn 2?

- Nei, ikke en automatikk i dette. Hva med metodeopplæring? – Godt spørsmål. Så konkrete klarer vi ikke være ennå. Vil diskuteres internt.

Initiativ på tverrkommunalt nivå (FKJ)

- Nei, det er ikke ment å gjøre reisen for slike enklere, Det er utenfor scopet så langt.

Indikatorer for måloppnåelse for bruk av metoden.

- Nei, det har vi ikke tenkt på. Et eksempel er at vi ønsker metoden skal ha effekt på forventningsgapet. En god metode bør funke for en bredt sammensatt gruppe av aktører.

Metode for å utvikle/utforske nye samfunnsmodeller?

- Ja, godt oppsummert.

Samfunnsmodeller eller samfunnsfunksjoner?

- Ja, takk begge deler. Det kan dukke opp nye funksjoner når man lager nye modeller.

Forskjellen mellom medbestemmelse og medvirkning?

- Vanskelig å forstå spørsmålet – vi ønsker gjerne et hint om hva det handler om.

Følgforskning?

- ikke på denne anskaffelsen. Kan være aktuelt i andre trin, men ikke i dette trinnet.

Endringer av politiske beslutningsprosesser etc.

- Ja, det kan det innebære.

Hvilke metoder vil konkurransegrunnlaget gi?

- Vi kan vurdere det, men det kan bli for detaljert og omfattende. Noen av de mest åpenbare kan vi legge ut.

Hvilke roller er med i Østlandsbyen?

- Det er ingen by, men en kommune. Det er forankret hos kommunedirektøren.

Tanker om trinn 3?

- Da er vi på å legge modellene oppå dagens rammebetingelser. Vi har noen tanker, men ikke noe vi er klare for å dele. Vi har andre prosjekter der det pågår relevante prosesser som vi vil lære fra.

Vurdere måter kommunen jobbe på i dag som ikke er ideell?

- Vi skal skape noe nytt. Så forutsetningene er litt feil i spørsmålet. Tanken er å se på andre måter for å organisere samfunnet. Det er feil forutsetninger fordi vi skal skape noe nytt. Ikke gå inn å vurdere hvordan det gjøres i dag.

Fokusgrupper og folkepaneler.

- Det har vi ikke tenkt på. Vi har tenkt på disse tingene i andre sammenhenger, men har ikke tenkt på det her. Dette er vi åpne for, og er noe leverandører kan komme med forslag på.

Begrensede å definere utfordringsbilde før man utvikler ny modell.

- Usikker på spørsmålet. Utfordringsbilde for oss er at vi blir for mange eldre og for få unge. At mange er utenfor samfunnet osv. Utgangspunkt i de overordnede utfordringen vi står i nasjonalt. Vi bør konkretisere utfordringsbilde.

Back-casting

- Kjenner veldig lite til back-casting. Dersom vi har forstått metoden riktig, så er kanskje det en metode som egner seg bedre ut lengre ut i prosessen. Med forbehold om at jeg har misforstått back-casting.

Mål å rekruttere alle kommunene

- Ikke vurdert.

Trinn 2b opsjon

- kan være interessant

Hvordan planlegger dere å kommunisere resultatet?

- opptatt av å være gjennomslagskraftig. Men har ikke vurdert dette enda. Dette trinnet er en del av en intern prosess, så det er mest aktuelt å kommunisere ut neste del.

Vil KS opprette dialog med nøkkelpersoner?

- Ja, det vil vi. Det ble fremmet erfaring med at det kan være vanskelig å få kommunene på plass, men det er noe vi tar, og det er allerede ordnet.

Det stod systeminnovasjon, men i dette scopet er en modell på lokalnivå nok.

- Dette er metoden for å utvikle modellene. Ikke selve modellene. Dette handler om hvordan vi kan utvikle denne metoden. Både lokale og nasjonale aktører vil involveres i prosjektet. Dette er virkelig en systemisk inngang slik vi vurderer systeminnovasjon. Viktig at vi klarer å understreke at dette er metodeutvikling. Vi ser for oss at denne metoden skal benyttes til å utvikle nye samfunnsmodeller. Vi ønsker at metoden skal utvikles i virkeligheten (derfor har vi med en kommune). Vi tror at metoden ikke er en teoretisk skrivebordsøvelse, og har tro på at å utvikle det med en pilotkommune.

NESTE SLIDE – Kan dere levere løsningsforslag innenfor gitt tidsramme. Hva bør justeres?

Skal man være forpliktet til å treffe totalbilde av samfunnsfunksjoner.

- Ja, i denne fasen er det poenget. Vil ikke gi oss på dette. Kaster ikke inn håndkleet og avgrensner enda. Men det er her slaget står. Vi ser utfordringen.

Mulighet til å se materialet for kartleggingen – Lanseres på PRI-konferansen. Hvis vi inngår avtale med leverandør så vil de få se det. Men vi tror akkurat den har begrenset verdi for dette.

Involverer tidligere samarbeidspartnere fra utlandet? – Ja, er det korte svaret på det.

Andre momenter

Om balansen mellom fritt og rammeverk/begrensning

Dette er en problemstilling som er midt i kjernen av hvorfor vi kjører denne dialogen. Balansen mellom fritt og begrenset. Hvordan skal vi få til å fremme en prosess som sikrer at modellene vi bygger er fra scratch. Vi antar at her må vi hente mye fra kunst og kreativitet. Det er dette som er utfordringen.

Vi ønsker ikke å ta utgangspunkt i problemdefinisjon eller utfordringsforståelse. Jo nærmere man er problemdefinisjon, jo nærmere er man en løsning. Og dette lukker for mye. Men det er også grenser for hvor åpent og fritt det skal være før det blir helt tull.

Om fysisk sted

Det er kommet anbefalinger om at vi i KS PRI informerer om hvilket fysisk sted som skal være arena for metodeutviklingen. Vi i KS PRI ser at slik informasjon kan være viktig for miljøer som i utgangspunktet jobber stedsbasert. Vi tar dette til etterretning og vil mest sannsynlig gi informasjon om dette i utlysning. Vi vil understreke at metoden skal kunne benyttes på andre steder enn kommunen som skal være utviklingsarena.

Det er kommet innspill om behov for mer dialog. Vi i KS PRI tar dette til etterretning og vil gjøre tilpasninger i anskaffelsen videre. Det vil ikke bli mer dialog før utlysning. I selve prosjektet vil vi jobbe tett sammen med valgt leverandør.

